

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS ET SÉNAT
DE BELGIQUE

9 décembre 2011

RAPPORT D'ACTIVITÉS 2010 et
RAPPORT D'OBSERVATOIRE 2010¹
du Comité permanent de contrôle
des services de police

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION SPÉCIALE
CHARGÉE DE L'ACCOMPAGNEMENT
PARLEMENTAIRE DU COMITÉ PERMANENT
DE CONTRÔLE DES SERVICE DE POLICE²
ET DE LA COMMISSION CHARGÉE
DE L'ACCOMPAGNEMENT PARLEMENTAIRE
DU COMITÉ PERMANENT DE CONTRÔLE
DES SERVICE DE RENSEIGNEMENTS
ET DE SÉCURITÉ³

PAR

M. Koenraad DEGROOTE (CH)

ET

M. Philippe MAHOUX (S)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS
EN SENAAT

9 december 2011

ACTIVITEitenVERSLAG 2010 en
OBSERVATORIUMRAPPORT 2010¹
van het Vast Comité van toezicht
op de politiediensten

VERSLAG

NAMENS DE BIJZONDERE COMMISSIE
BELAST MET DE PARLEMENTAIRE BEGELEIDING
VAN HET VAST COMITÉ VAN TOEZICHT
OP DE POLITIEDIENSTEN²
EN DE COMMISSIE
BELAST MET DE PARLEMENTAIRE
BEGELEIDING VAN HET VAST COMITÉ VAN
TOEZICHT OP DE INLICHTINGEN- EN
VEILIGHEIDSDIENSTEN³
UITGEBRACHT DOOR
DE HEREN Koenraad DEGROOTE (K)
EN
Philippe MAHOUX (S)

SOMMAIRE	Page
I. Exposé introductif.....	3
II. Discussion	5
III. Décision des commissions.....	11

INHOUD

I. Inleidende uiteenzetting	3
II. Bespreking	5
III. Beslissing van de commissies	11

¹ Le rapport d'activités et le rapport d'observatoire sont consultables sur le site Internet du Comité P: <http://comitep.be>.

² Ci-après dénommé "Comité P".

³ Ci-après dénommé "Comité R".

¹ Het activiteitenverslag en het observatoriumrapport kunnen worden geraadpleegd op de website van het Comité P: <http://comitep.be>.

² Hierna genoemd "Comité P".

³ Hierna genoemd "Comité I".

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**

Présidents/Voorzitters: André Flahaut (CH/K), Sabine de Bethune (S)

Chambre des représentants/ Kamer van volksvertegenwoordigers

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Koenraad Degroote, Ben Weyts
PS	André Frédéric, Rachid Madrane
MR	François-Xavier de Donneau
CD&V	Raf Terwegen
sp.a	Peter Vanvelthoven

Sénat/ Senaat

A. — Titulaires/ Vaste leden:

CD&V	Dirk Claes
MR	Armand De Decker
PS	Philippe Mahoux
N-VA	Danny Pieters

<i>N-VA</i>	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>	
<i>PS</i>	:	<i>Parti Socialiste</i>	
<i>MR</i>	:	<i>Mouvement Réformateur</i>	
<i>CD&V</i>	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>	
<i>sp.a</i>	:	<i>socialistische partij anders</i>	
<i>Ecolo-Groen!</i>	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>	
<i>Open Vld</i>	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>	
<i>VB</i>	:	<i>Vlaams Belang</i>	
<i>cdH</i>	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>	
<i>FDF</i>	:	<i>Fédéralistes Démocrates Francophones</i>	
<i>LDD</i>	:	<i>Lijst Dedecker</i>	
<i>MLD</i>	:	<i>Mouvement pour la Liberté et la Démocratie</i>	

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>
<i>DOC 53 0000/000:</i>	<i>Document parlementaire de la 53e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
<i>QRVA:</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV:</i>	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</i>
<i>CRABV:</i>	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>
<i>CRIV:</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>
<i>PLEN:</i>	<i>Séance plénière</i>
<i>COM:</i>	<i>Réunion de commission</i>
<i>MOT:</i>	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>
	<i>DOC 53 0000/000:</i>
	<i>Parlementair document van de 53e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
	<i>QRVA:</i>
	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
	<i>CRIV:</i>
	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
	<i>CRABV:</i>
	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
	<i>CRIV:</i>
	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
	<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
	<i>PLEN:</i>
	<i>Plenum</i>
	<i>COM:</i>
	<i>Commissievergadering</i>
	<i>MOT:</i>
	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
e-mail : publications@lachambre.be

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

MESDAMES, MESSIEURS,

Conformément à l'article 66bis, § 3, 1°, de la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace¹, vos commissions ont examiné le Rapport d'activités 2010 (annexé au présent rapport) et le Rapport d'observatoire 2010 du Comité permanent des services de police au cours de leur réunion commune du 23 novembre 2011, en présence des membres du Comité permanent P².

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DU COMITÉ PERMANENT P

M. Bart Van Lijsebeth, président du Comité P, communique d'emblée quelques chiffres concernant les activités du Comité P en 2010. Comme d'habitude, le Comité P a reçu de nombreuses plaintes de citoyens contre des policiers. L'augmentation du nombre de plaintes, constatée les années précédentes, s'est confirmée en 2010. Ainsi, en 2010, le Comité P a reçu 2 459 plaintes, ce qui correspond à une augmentation de 2,4 % par rapport à 2009. Sur 100 plaintes traitées en 2010, 12,1 % ont été déclarées fondées contre 87,9 % non fondées, sans objet ou non établies.

Le nombre d'enquêtes judiciaires a également augmenté de 8,5 % par rapport à 2009. Le Service d'enquêtes P a traité en 2010 pas moins de 281 enquêtes judiciaires dont 59 concernaient des infractions à la législation sur les armes. Il s'agit de dossiers pénaux qui découlent de l'enquête de contrôle plus large effectuée par le Comité P en 2010. Outre les 47 enquêtes thématiques déjà en cours, le Comité P a démarré 14 nouvelles enquêtes de contrôle en 2010. Il s'agit dans l'absolu d'une réduction de 50 % par rapport aux 28 nouvelles enquêtes de contrôle démarrées en 2009. Toutefois, M. Van Lijsebeth tient à préciser que cette réduction est due à la nouvelle méthodologie appliquée pour les enquêtes, selon laquelle le Comité P décide dans un premier temps de ne pas procéder directement à une enquête de contrôle mais d'ouvrir un dossier de travail à titre exploratoire et dans le cadre duquel un plan d'enquête est élaboré qui conduit ensuite à l'ouverture d'une enquête de contrôle. Il s'agit uniquement d'une modification de la dénomination mais le

DAMES EN HEREN,

Overeenkomstig artikel 66bis, § 3, 1°, van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie-en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse¹, hebben uw commissies het Activiteitenverslag 2010 (opgenomen als bijlage bij dit verslag) en het Observatoriumrapport 2010 van het Vast Comité van Toezicht op de Politiediensten besproken tijdens hun gemeenschappelijke vergadering van 23 november 2011, in aanwezigheid van de leden van het Vast Comité P².

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR HET VAST COMITÉ P

De heer Bart Van Lijsebeth, voorzitter van het Comité P, begint met de mededeling van enkele cijfers over de activiteiten van het Comité P in 2010. Zoals de voorgaande jaren heeft het Comité P talrijke klachten van burgers ontvangen in verband met het optreden van politiemensen. De toename van het aantal klachten gedurende de afgelopen jaren heeft zich in 2010 voortgezet. Zo heeft het Comité P in 2010 2 459 klachten ontvangen, wat overeenkomt met een toename van 2,4 % ten opzichte van 2009. Op 100 behandeld klachten werden er in 2010 12,1 % gegrond verklaard tegenover 87,9 % zonder grond, zonder voorwerp of niet bewezen.

Het aantal strafonderzoeken is ten opzichte van 2009 ook toegenomen (met 8,5%). De Dienst Enquêtes P heeft in 2010 niet minder dan 281 strafonderzoeken uitgevoerd, waarvan 59 voor overtredingen van de wapenwetgeving. Het gaat om strafdossiers die voortvloeien uit het ruimere toezichtsonderzoek dat het Comité P in 2010 heeft uitgevoerd. Buiten de 47 al lopende thematische onderzoeken heeft het Comité P in 2010 14 nieuwe toezichtsonderzoeken opgestart. In absolute cijfers is dat een vermindering van 50 % ten opzichte van de 28 nieuwe toezichtsonderzoeken in 2009. De spreker staat er echter op te preciseren dat deze vermindering het gevolg is van de toepassing voor de onderzoeken van de nieuwe methodologie: het Comité P beslist eerst niet direct over te gaan tot een toezichtsonderzoek, maar een voorbereidend "werk dossier" te openen, in het kader waarvan een onderzoeksplan wordt opgesteld dat vervolgens meestal leidt tot de opening van een toezichtsonderzoek. Het gaat alleen maar om een naamsverandering; de inhoud verandert

¹ Ci-après: "la loi organique du 18 juillet 1991".

² Le Comité permanent P:

- M. Bart Van Lijsebeth, président;
- M. Guy Cumps, vice-président;
- M. Herman Daens, conseiller;
- Mme Diane Reynders, conseiller;
- M. Emile Dejehansart, conseiller.

¹ Hierna "organieke wet van 18 juli 1991" genoemd.

² Het Vast Comité P:

- de heer Bart Van Lijsebeth, voorzitter;
- de heer Guy Cumps, ondervoorzitter;
- de heer Herman Daens, vast lid;
- mevrouw Diane Reynders, vast lid;
- de heer Emile Dejehansart, vast lid.

contenu ne change pas. Compte tenu de cette précision, M. Van Lijsebeth fait remarquer que globalement, le nombre d'enquêtes menées actuellement par le Comité P n'a pas diminué par rapport à l'année précédente.

La structure du rapport annuel 2010 n'a pas été modifiée par rapport à 2009 et est principalement axée sur les différentes fonctionnalités policières. À cet égard, M. Van Lijsebeth s'attarde sur certains points marquants qui se trouvent dans le rapport d'observatoire.

En ce qui concerne la fonctionnalité relative au travail de quartier, le Comité P a constaté que la norme d'un agent de quartier pour 4 000 habitants est atteinte dans presque toutes les zones de police. Le Comité P a cependant constaté que les aspects qualitatifs de la fonction de travail de quartier ne font pas encore l'objet d'une attention suffisante. À cet égard, le Comité P a formulé plusieurs recommandations.

En ce qui concerne la fonctionnalité "recherche", le Comité P se base essentiellement sur les recommandations qu'il a formulées dans le dossier Van UytSEL. Le Comité P transmettra d'ailleurs en décembre une version actualisée du tableau de bord des recommandations.

En ce qui concerne la sécurité routière, il existe au sein des services de police, un manque de clarté concernant la conduite prioritaire par des personnes qui ne font pas partie de la police en raison du fait que le concept de "mission prioritaire" n'est pas légalement défini dans le Code de la route. Le Comité P demande avec insistance une modification législative à cet égard ainsi qu'une harmonisation des législations existantes en la matière.

En ce qui concerne la gestion négociée de l'espace public, la ministre de l'Intérieur a publié le 11 mai 2011 la circulaire CP4. Le Comité P se réjouit de constater que sur de nombreux points, cette circulaire répond aux recommandations du Comité P. Le Comité P souligne toutefois que la circulaire est perfectible en ce qui concerne l'opérationnalité et le contrôle. Actuellement, le Comité P mène une enquête de contrôle à cet égard dont les résultats permettront à la ministre de l'Intérieur de rendre la circulaire encore plus opérationnelle.

Le suivi des recommandations relatives à la fonctionnalité "accueil" sera traité de manière prioritaire par le Comité P. Ainsi, une enquête nationale des services de police concernés sera menée et une enquête sur le terrain sera faite afin de vérifier l'évolution de la qualité de la fonction d'accueil.

niet. In het licht van deze precisiering merkt de spreker op dat algemeen het aantal thans door het Comité P gevoerde onderzoeken ten opzichte van vorig jaar niet is afgenomen.

De structuur van het jaarverslag 2010 werd opzichte van het voorgaande jaar niet gewijzigd; het blijft voornamelijk gericht op de verschillende politiefunctionaliteiten. In dat opzicht weidt de spreker uit over een aantal markante punten in het observatoriumrapport.

Met betrekking tot de functionaliteit "wijkwerking" heeft het Comité P vastgesteld dat de norm van "één wijkagent per 4 000 inwoners" in bijna alle politiezones wordt gehaald. Het Comité P constateert evenwel dat nog steeds te weinig aandacht naar de kwalitatieve aspecten van deze functionaliteit uitgaat. In dat opzicht heeft het daarom een aantal aanbevelingen geformuleerd.

Wat de functionaliteit "recherche" betreft, baseert het Comité P zich hoofdzakelijk op de aanbevelingen die het in het dossier-Van UytSEL heeft geformuleerd. Het Comité P zal in december trouwens een bijgewerkte versie van de boordtabel van de aanbevelingen overzenden.

Met betrekking tot "verkeersveiligheid" is er voor de politiediensten onvoldoende duidelijkheid inzake het prioritair rijden door mensen die geen deel uitmaken van de politie, omdat het begrip "dringende opdracht" in de Wegcode niet wettelijk is bepaald. Het Comité P vraagt daarom met aandrang in dat opzicht een wetwijziging, alsook een harmonisatie van de bestaande wetgeving terzake.

In verband met het "genegotieerd beheer van de publieke ruimte" heeft de minister van Binnenlandse Zaken op 11 mei 2011 omzendbrief CP4 bekendgemaakt. Het Comité P stelt met genoegen vast dat die omzendbrief in vele opzichten beantwoordt aan zijn aanbevelingen. Het Comité P wijst er echter op dat de omzendbrief aangaande operationaliteit en controle voor verbetering vatbaar is. Het Comité P voert thans in dat opzicht een toezichtsonderzoek uit, waarvan de resultaten de minister van Binnenlandse Zaken de mogelijkheid zullen bieden de omzendbrief nog operationeler te maken.

De opvolging van de aanbevelingen inzake de functionaliteit "onthaal" zal prioritair door het Comité P worden behandeld. Zo zal eerst een nationale enquête worden gevoerd bij de betrokken politiediensten en zal vervolgens door een veldenquête de evolutie van de kwaliteit van de uitoefening van die functie worden nagegaan.

En ce qui concerne le “fonctionnement intégré et l’appui”, le Comité P rappelle la nécessité d’un protocole de collaboration entre les douanes et la police. Le Comité P a constaté que la fonction de directeur administratif-coordonnateur (DirCo) n’est pas utilisée de manière optimale. Le Comité P souligne également l’absence de pilotage, de suivi et d’appui structuré des CIA (carrefours d’information d’arrondissement). Enfin, le Comité P plaide pour un renforcement de la fonction de coordination et de pilotage des CIC et d’Astrid. Le Comité P mène d’ailleurs à ce sujet une enquête de contrôle.

En matière d’intégrité et, en particulier la vente d’uniformes, le Comité P demande qu’un règlement urgent soit élaboré afin d’éviter les abus.

Enfin, M. Van Lijsebeth met en évidence que les recommandations du Comité P occupent une place importante dans le rapport annuel. Pour la première fois, le Comité P présente un recueil de toutes les recommandations qu’il a formulées de 2002 à 2011.

Dans ses courriers au président de la Chambre des 20 octobre et 21 novembre 2011, M. Van Lijsebeth a précisé la manière dont le suivi de l’exécution de ces recommandations sera assuré. Une note complémentaire sera transmise dans le courant du mois de décembre concernant la méthodologie et le planning de ce suivi.

II. — DISCUSSION

Un membre est d’avis qu’il serait intéressant que le Comité P puisse examiner les conséquences de la loi du 13 août 2011 (*Moniteur belge* du 05.09.2011) modifiant le Code d’instruction criminelle et la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive afin de conférer des droits, dont celui de consulter un avocat et d’être assistée par lui, à toute personne auditionnée et à toute personne privée de liberté (loi Salduz).

Il conviendrait que le Comité P soit attentif aux conséquences de cette loi dans les commissariats (concentration géographique) et à ses répercussions éventuelles sur la réduction du nombre de plaintes.

Un autre intervenant félicite le Comité P pour son rapport annuel et, en particulier pour ses recommandations qui, à condition d’être concrétisées, permettront d’améliorer le fonctionnement de la police, ce qui est important pour la démocratie.

Met betrekking tot “geïntegreerde werking en steun” herinnert het Comité P aan de noodzaak van een samenwerkingsprotocol tussen de douane en de politie. Het Comité P heeft vastgesteld dat de functie van bestuurlijk directeur-coördinator (DirCo) niet optimaal wordt gebruikt. Het Comité P wijst ook op het gebrek aan sturing, opvolging en gestructureerde ondersteuning van de AIK’s (arrondissementele informatiekruispunten). Tot slot pleit het Comité P voor een opvoering van de coördinerende en sturende rol van de CIC’s en ASTRID. Het Comité P voert daarover trouwens een toezichtsonderzoek uit.

Wat de integriteit en vooral de verkoop van uniformen betreft, vraagt het Comité P dat dringend een regeling wordt uitgewerkt om misbruik te voorkomen.

De heer Van Lijsebeth wijst er ten slotte op dat de aanbevelingen van het Comité P een belangrijke plaats in het jaarverslag innemen. Voor het eerst geeft het Comité P een overzicht van alle aanbevelingen die het van 2002 tot 2011 heeft geformuleerd.

In zijn brieven van 20 oktober en 21 november 2011 aan de Kamervoorzitter heeft de heer Van Lijsebeth aangegeven hoe de uitvoering van die aanbevelingen zal worden opgevolgd. Over de methode en de planning van die follow-up zal in december een bijkomende nota worden verstuurd.

II. — BESPREKING

Een lid vindt het interessant dat het Comité P de gevolgen zou kunnen onderzoeken van de wet van 13 augustus 2011 tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, om aan elkeen die wordt verhoord en aan elkeen wiens vrijheid wordt benomen rechten te verlenen, waaronder het recht om een advocaat te raadplegen en door hem te worden bijgestaan (*Belgisch Staatsblad* van 5 september 2011), dus de “wet-Salduz”.

Het Comité P dient acht te slaan op de gevolgen van die wet voor de commissariaten (geografische concentratie) en het mogelijke effect ervan op de daling van het aantal klachten.

Een andere spreker feliciteert het Comité P voor zijn jaarverslag en met name voor de erin opgenomen aanbevelingen; als die daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd, zullen zij bijdragen tot een betere politiewerking, wat van belang is voor de democratie.

Les recommandations formulées par le Comité P sont destinées au Parlement et l'intervenant encourage les membres des commissions réunies à relever le gant.

À cet égard, il suggère que la commission d'accompagnement se réunisse une fois par trimestre, en présence d'un représentant du ministre de l'Intérieur, afin d'examiner de quelle manière les recommandations du Comité P peuvent être concrétisées. Il serait dommage que l'énorme travail intellectuel du Comité P demeure sans suite.

L'intervenant pose ensuite quelques questions précises.

Au fil des années, force est de constater que le pourcentage de plaintes fondées est très bas (12 % en 2010). Compte tenu de la situation budgétaire et des nécessaires économies qu'elle implique, il convient de réfléchir à la manière de filtrer les nombreuses plaintes qui sont adressées sans fondement au Comité P.

En ce qui concerne la problématique des primes indûment perçues par des policiers, l'intervenant est d'avis que le Comité P ne doit pas uniquement se concentrer sur les cas médiatisés (Hazodi, Malines) mais élargir ses investigations à une problématique plus globale.

Le rapport annuel mentionne une enquête de contrôle en ce qui concerne les domiciliations. Qu'en est-il? Il s'agit d'une enquête importante car les fraudes en matière de domiciliation cachent souvent de la fraude sociale. Certains magistrats l'ont d'ailleurs relevé.

À juste titre, le rapport annuel mentionne l'affaire Van Uytself et souligne que le professionnalisme présent à la police devrait être exploité de manière plus optimale. De quelle manière peut-on garantir une gestion intégrale de la qualité et une meilleure communication dans des enquêtes de ce type?

L'intervenant s'étonne de l'augmentation du nombre de plaintes concernant le comportement des policiers. Ces plaintes sont-elles aussi peu fondées que les autres plaintes? Ces plaintes sont inquiétantes et nécessitent un renforcement de la formation des policiers aux techniques de maîtrise de soi.

En ce qui concerne l'enquête du Comité P sur la fonctionnalité "accueil" de la police, l'orateur demande que l'on tienne également compte de l'accessibilité de l'agent de quartier. À cet égard, force est de constater

De aanbevelingen van het Comité P zijn bedoeld voor het Parlement; de spreker moedigt de leden van de verenigde commissies ertoe aan die aanbevelingen niet in de wind te slaan.

Hij stelt in dat verband voor dat de begeleidingscommissie driemaandelijks bijeenkomt, in aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de minister van Binnenlandse Zaken, om na te gaan hoe de aanbevelingen van het Comité P kunnen worden uitgevoerd. Het zou jammer zijn mocht het enorme intellectuele werk van het Comité P dode letter blijven.

De spreker stelt vervolgens enkele specifieke vragen.

Over de jaren heen blijkt dat het percentage gegronde klachten heel laag is (12 % in 2010). Gelet op de budgettaire toestand en de eruit voortvloeiende noodzakelijke besparingen moet worden nagedacht over een filter die ervoor moet zorgen dat de talrijke ongegronde klachten die worden overgemaakt aan het Comité P, niet moeten worden behandeld.

Aangaande het vraagstuk van de premies die politiemensen onrechtmatig zouden hebben ontvangen, is de spreker van mening dat het Comité P zijn aandacht niet louter moet richten op de zaken die veel media-aandacht genieten (Hazodi, Mechelen), maar het onderzoek uit een breder perspectief moet voeren.

Het jaarverslag vermeldt een toezichtsonderzoek naar de controle van de woonplaats. Hoe staat het daarmee? Dat is een belangrijk onderzoek, aangezien achter domiciliefraude vaak sociale fraude schuilgaat. Sommige magistraten hebben daar overigens al de aandacht op gevestigd.

Het jaarverslag vermeldt terecht de zaak-Van Uytself en onderstreept dat het professionalisme van het politiekorps beter moet worden benut. Hoe kan met betrekking tot dergelijke onderzoeken worden voorzien in integrale kwaliteitszorg en een betere communicatie?

De spreker is verbaasd over de stijging van het aantal klachten over het gedrag van politieagenten. Gaat het daarbij ook veelal om niet echt gegronde klachten? Die klachten zijn evenwel verontrustend en geven aan dat tijdens de politieopleiding meer aandacht moet worden besteed aan zelfbeheersingstechnieken.

In verband met het onderzoek van het Comité P naar de functionaliteit "onthaal" van de politie vraagt de spreker dat eveneens rekening zou worden gehouden met de toegankelijkheid tot de wijkagent. In dat opzicht

que le Comité P ne dispose pas des décisions judiciaires. Que compte-t-il faire pour y remédier?

Un autre membre se réjouit du dépôt imminent par le Comité P d'un tableau de bord actualisé des recommandations.

Il compare le rapport annuel à un énorme registre des plaintes à l'encontre de la politique en matière policière. À cet égard, l'intervenant estime que les recommandations mériteraient d'être débattues en réunion publique, par exemple en commission de l'Intérieur. Un des grands thèmes récurrents est le manque de formation des policiers.

En ce qui concerne la politique négociée de l'espace public, l'intervenant demande des précisions sur la circulaire CP4.

M. Bart Van Lijsebeth, président du Comité P, répond que le Comité P a constaté que la ministre de l'Intérieur a tenu compte de certaines recommandations du Comité P dans sa circulaire CP4.

Un autre intervenant se réfère au chapitre du rapport annuel consacré aux jugements et arrêts relatifs aux crimes et délits commis par les membres des services de police, qui sont communiqués au Comité P par les parquets.

L'intervenant signale qu'il existe une circulaire à cet égard et même un formulaire préimprimé pour la communication des décisions judiciaires au Comité P.

L'orateur se réfère à l'introduction du rapport de l'observatoire qui mentionne *in fine* que le Comité P a remis à la commission d'accompagnement des rapports traitant de l'intervention policière dans les prisons et de la collecte d'armes dans le cadre de la nouvelle législation sur les armes. L'orateur déplore qu'il soit mentionné que c'est à la demande expresse de la commission d'accompagnement que les résultats de ces vérifications ne figurent pas dans le rapport annuel 2010.

Selon lui, dans un souci de transparence, il aurait fallu préciser qu'aucun renseignement ne pouvait être fourni avant de connaître l'issue des enquêtes judiciaires.

En ce qui concerne la sécurité routière et la nécessité de définir le concept d'urgence, l'orateur signale qu'il a déposé la proposition de loi DOC 53 1473/001 modifiant la loi relative à la police de la circulation routière en ce qui concerne la définition de la notion de mission

moet worden vastgesteld dat het Comité P niet over de rechterlijke uitspraken beschikt. Hoe denkt het dat euvel te kunnen verhelpen?

Een ander lid is verheugd dat het Comité P onverwijd een bijgewerkte boordtabel met de aanbevelingen klaar zal hebben.

Hij beschouwt het jaarverslag als een enorm register met klachten over het politiebeleid. De spreker vindt dan ook dat over de aanbevelingen een openbaar debat zou moeten worden gevoerd, bijvoorbeeld in de commissie voor de Binnenlandse Zaken. Een van de belangrijke vaste thema's is de gebrekige opleiding van de politieagenten.

Aangaande het "genegotieerd beheer van de publieke ruimte" vraagt de spreker toelichting bij rondzendbrief CP4.

De heer Bart Van Lijsebeth, voorzitter van het Comité P, antwoordt dat het Comité P heeft vastgesteld dat de minister van Binnenlandse Zaken in haar rondzendbrief CP4 rekening heeft gehouden met bepaalde aanbevelingen van het Comité P.

Een andere spreker verwijst naar het in het jaarverslag opgenomen hoofdstuk over de vonnissen en arresten over door politiemensen gepleegde misdaden en wanbedrijven waarvan het Comité P in kennis wordt gesteld door de parketten.

De spreker wijst erop dat daarover een rondzendbrief bestaat en zelfs een modelformulier om rechterlijke uitspraken ter kennis te brengen van het Comité P.

De spreker verwijst naar de inleiding van het observatoriumrapport, waarin aan het slot wordt vermeld dat het Comité P de rapporten over de intervention de politie in de gevangenissen en over de wapeninzameling in het raam van de nieuwe wapenwetgeving heeft bezorgd aan de begeleidingscommissie. De spreker betreurt de vermelding dat, op uitdrukkelijk verzoek van de begeleidingscommissie, de resultaten van die controles niet in het jaarverslag 2010 zijn opgenomen.

Met het oog op de transparantie had volgens hem moeten worden vermeld dat geen informatie kan worden gegeven zolang de gerechtelijke onderzoeken niet zijn afgelopen.

In verband met de verkeersveiligheid en de noodzaak het begrip "dringende opdracht" te definiëren, verwijst de spreker naar zijn wetsvoorstel tot wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer wat de definitie van het begrip dringende opdracht betreft

urgente. Cette proposition de loi a été cosignée par les sept membres de la commission d'accompagnement, tous partis confondus. Elle a été prise en considération et est pendante en commission de l'Intérieur.

Une autre intervenante demande des précisions sur le pourcentage des plaintes fondées mais clôturées provisoirement.

M. André Flahaut, président, rappelle qu'au cours de sa réunion du 23 octobre 2010, la commission d'accompagnement a décidé de demander au Comité P de ne pas publier le rapport sur les armes. Il rappelle également les règles de confidentialité en vigueur pour les documents de la commission d'accompagnement (décision du 2 octobre 2003). Dans la mesure où les discussions ne sont pas publiées sous forme de document parlementaire, les réunions de la commission d'accompagnement font l'objet d'un procès-verbal. Ce document n'est ni imprimé, ni traduit, ni distribué. Le président reçoit un exemplaire et les membres de la commission peuvent le consulter au secrétariat de la commission.

Enfin, le président insiste afin que toute demande de renseignements aux Comités P et R passe d'abord par lui.

Un membre précise que la commission a décidé de ne pas publier le rapport sur les armes dans l'attente de l'issue des procédures judiciaires en cours.

Un autre membre estime que cette précision aurait dû être apportée dans le rapport annuel du Comité P, au risque de donner l'impression d'un refus de transparence.

M. Bart van Lijsebeth, président du Comité P, déplore que des fuites aient déjà eu lieu sur le rapport annuel 2010 avant sa discussion en commission.

Mme Diane Reynders, conseiller du Comité P, répond que le service de la Politique criminelle du SPF Justice a reçu pour mission officielle d'évaluer les effets de la loi Salduz. Ce service travaille en collaboration avec le Collège des procureurs généraux. Pour les enquêtes judiciaires, les policiers locaux travaillent sous la tutelle des procureurs du Roi. Une circulaire du Collège des Procureurs-généraux détermine les modalités des conséquences de la loi Salduz.

(DOC 53 1473/001). Dat wetsvoorstel is medeontekend door de zeven leden van de begeleidingscommissie, over alle partijen heen. Het werd in overweging genomen en wordt momenteel besproken in de commissie voor de Binnenlandse Zaken.

Een ander lid vraagt nadere toelichting bij het percentage gegrond, maar voorlopig afgesloten klachten.

Voorzitter André Flahaut herinnert eraan dat de begeleidingscommissie tijdens haar vergadering van 23 oktober 2010 heeft besloten het Comité P te vragen het wapenrapport niet bekend te maken. Hij wijst tevens op de vigerende regels inzake de vertrouwelijke behandeling van de documenten van de begeleidingscommissie (beslissing van 2 oktober 2003). Aangezien de besprekingen niet worden gepubliceerd in de vorm van een parlementair stuk, worden van de vergaderingen van de begeleidingscommissie notulen opgesteld. Die notulen worden gedrukt noch vertaald noch rondgedeeld. De voorzitter ontvangt één exemplaar, dat de leden kunnen inzien op het secretariaat van de commissie.

Tot slot dringt de voorzitter erop aan dat elke vraag om inlichtingen aan het Comité P of het Comité I eerst aan hem wordt gericht.

Een lid preciseert dat de commissie beslist heeft het rapport over de wapens niet openbaar te maken zolang de uitkomst van de lopende gerechtelijke onderzoeken niet bekend is.

Volgens een ander lid had die precisering in het jaarverslag van het Comité P moeten worden aangebracht, om te voorkomen dat de indruk wordt gewekt dat er informatie wordt achtergehouden.

De heer Bart Van Lijsebeth, voorzitter van het Comité P, betreurt dat elementen uit het jaarverslag 2010 zijn uitgelekt nog vóór dat rapport in de commissie was besproken.

Mevrouw Diane Reynders, raadslid van het Comité P, antwoordt dat de Dienst strafrechtelijk beleid van de FOD Justitie, die nauw samenwerkt met het College van procureurs-generaal, officieel als taak heeft gekregen de gevolgen van de "wet-Salduz" te beoordelen. De lokale politiediensten staan voor hun optreden in gerechtelijke onderzoeken onder het toezicht van de procureurs des Konings. Een circulaire van het College van Procureurs-generaal bepaalt de nadere gevolgen van de Salduz-wetgeving.

Mme Reynders signale que le Comité P a également pris des mesures en son sein afin d'appliquer la loi Salduz. Le Comité P procédera également à une évaluation.

Un membre estime qu'il faut être attentif aux conséquences de la loi Salduz en ce qui concerne les locaux dans les commissariats. De manière générale, le Comité P doit être attentif au comportement des policiers par rapport aux justiciables.

M. Guy Cumps, vice-président du Comité P, précise que les plaintes clôturées pour défaut de collaboration sont des plaintes déposées par des citoyens qui ne fournissent pas d'informations complémentaires lorsqu'ils y sont invités. La plainte est dès lors classée provisoirement sans suite.

En ce qui concerne les 133 plaintes fondées mais provisoirement clôturées, M. Cumps répond que ces plaintes sont renvoyées au corps de police pour connaître sa réaction. Il arrive que le corps de police ne soit pas d'accord.

En ce qui concerne les plaintes, le Comité P a reçu 2 459 plaintes en 2010. Il s'agit de plaintes qui sont également déposées en première ligne au Comité P. Bien souvent, ces plaintes présentent peu d'intérêt.

En ce qui concerne les plaintes concernant le comportement irrespectueux et impoli des policiers, M. Cumps répond qu'en 2010, 473 dossiers de plaintes ont été ouverts au Comité P pour cause de désobligance, manque de respect ou impolitesse et langage inapproprié.

Pour 220 plaintes, le Comité P a pris une décision de recevabilité ou d'irrecevabilité. Dans 197 cas sur les 220 (89,5 %), la plainte était sans fondement ou non établie. Dans 23 cas sur 220 plaintes (soit 10,5 %), on a effectivement constaté un dysfonctionnement. Les 253 plaintes restantes sont encore en cours de traitement ou ont fait l'objet d'une autre décision.

En ce qui concerne la question sur les faits de violence commis par des policiers, M. Cumps communique que sur les 174 plaintes reçues en 2010 avec la mention "faits de violence à l'égard de personnes", 30 dossiers ont fait l'objet d'une décision relative à leur fondement au moment de l'analyse (mars 2011).

Quatre dossiers sur les 30 (13,3 %) étaient fondés, les 26 autres (86,7 %) étaient non fondés, sans objet ou non établis. Le pourcentage de 13,3 % est donc légèrement plus élevé que les 12 % de dossiers recevables en ce qui concerne l'ensemble des plaintes.

Mevrouw Reynders wijst erop dat het Comité P ook interne maatregelen heeft genomen om de "wet-Salduz" toe te passen. Ook zal het een evaluatie doorvoeren.

Een lid is van mening dat moet worden toegezien op de gevolgen van de "wet-Salduz" wat de lokalen in de commissariaten betreft. Het Comité P moet in het algemeen waken over de houding van de politiemensen ten aanzien van wie met het gerecht in aanraking komt.

De heer Guy Cumps, ondervoorzitter van het Comité P, preciseert dat de klachten die zijn afgehandeld wegens gebrek aan medewerking, klachten zijn van burgers die geen bijkomende informatie bezorgen wanneer ze daartoe worden verzocht. De klacht wordt in dat geval voorlopig geseponeerd.

In verband met de 133 gegrondte maar voorlopig afgehandelde klachten, antwoordt de spreker dat die klachten naar het desbetreffende politiekorps zijn teruggestuurd om de reactie van dat korps te kennen. Het komt voor dat het politiekorps niet akkoord gaat.

Het Comité P heeft in 2010 2 459 klachten ontvangen. Het betreft klachten die rechtstreeks bij het Comité P werden ingediend, maar die vaak slechts van gering belang zijn.

Wat de klachten over onbeschoft en onbeleefd gedrag van agenten betreft, antwoordt de heer Cumps dat het Comité P in 2010 473 klachtendossiers heeft geopend wegens klantonvriendelijkheid, gebrek aan respect of onbeleefdheid en ongepast taalgebruik.

Aangaande 220 klachten heeft het Comité P beslist of ze al dan niet ontvankelijk waren. In 197 van de 220 gevallen (89,5 %) bleek de klacht ongegrond of niet bewezen. In de 23 overige gevallen (10,5 %) werd inderdaad een tekortkoming vastgesteld. De 253 resterende klachten zijn nog in behandeling of waren het voorwerp van een andere beslissing.

Inzake de feiten van geweld door de politiemensen deelt de heer Cumps mee dat van de 174 klachten die in 2010 werden ontvangen met de vermelding "geweldsfeiten jegens personen", 30 dossiers, na onderzoek (maart 2011), aanleiding hebben gegeven tot een beslissing omtrent de grondheid.

Vier van de 30 dossiers (13,3 %) waren gegrond, de 26 overige klachten (86,7 %) waren ongegrond, zonder voorwerp of niet bewezen. Die 13,3 % ligt dus iets hoger dan de 12 % ontvankelijk verklaarde dossiers voor de klachten in hun geheel.

M. Emile Dejehansart, conseiller du Comité P, précise encore qu'en ce qui concerne l'aspect disciplinaire, le Comité P travaille principalement sur base de plusieurs thèmes, à savoir les zones dites blanches et les erreurs commises dans le traitement des dossiers disciplinaires dans les zones de police.

Depuis 2001, on constate que certaines zones de police n'ont pris en 10 ans que peu ou prou de sanctions dans leur zone, ce qui est interpellant dans la mesure où, statistiquement, il est communément admis que dans tout corps non militaire, un taux annuel de sanction variant entre 1 % et 2 % est relativement logique (5 % dans les corps militaires).

On peut se demander si ces zones n'appliquent pas une forme de discipline interne non contrôlable et donc illégale.

À ce jour, on dénombre encore 7 zones de police n'ayant pris aucune sanction disciplinaire depuis 2007.

Le Comité P examine également les erreurs commises par les zones dans le traitement des dossiers disciplinaires. Ces erreurs ne posent pas de problèmes structurels lorsqu'elles sont mineures ou accidentnelles mais elles ont malgré tout un coût (recours au Conseil d'État).

M. Dejehansart rappelle que l'enquête sur les domiciliations comprend tout à la fois un sondage et une analyse des plaintes des citoyens à l'égard des policiers. Il s'agit d'une enquête difficile car elle implique des processus inhabituels. En effet, dans ce type d'enquête, il faut gérer des données personnelles concernant les citoyens et ne visant plus seulement les policiers, ce qui sort du cadre usuel des compétences du Comité P.

Le Comité P a dû prendre beaucoup de précautions; il a notamment dû consulter le Registre national et la Commission pour la protection de la vie privée. In fine, seront interrogées, 2 500 personnes (réparties sur différentes zones considérées comme représentatives) qui ont déménagé dans le courant de l'année afin de voir notamment quel est leur degré de satisfaction par rapport aux investigations menées à leur encontre par la police. Un questionnaire a été élaboré qui respecte les droits de chacun. Ce travail a été réalisé en concertation avec le Centre pour l'Égalité des Chances et la commission permanente de la police locale. Les lettres d'envoi aux citoyens concernés sont prêtées également. Il reste à sélectionner les 2 500 personnes qui seront interrogées.

De heer Emile Dejehansart, raadslid van het Comité P, voegt daaraan toe dat het Comité P in tuchtaangelegenheden voornamelijk op basis van thema's werkt, zoals de zogenaamde "witte zones" en de fouten die zijn begaan bij de behandeling van tuchtdossiers in de politiezones.

Sinds 2001 wordt vastgesteld dat sommige politiezones in tien jaar tijd weinig of geen sancties hebben genomen in hun zone. Dat is merkwaardig, aangezien statistisch algemeen wordt aangenomen dat, in elk niet-militair korps, 1 à 2 % sancties op jaarbasis redelijk logisch is (tegenover 5 % bij de militaire korpsen).

Men kan zich afvragen of die zones niet een vorm van interne tuchtregeling hanteren, die niet controleerbaar en dus onwettig is.

Tot dusver telt men nog 7 politiezones die sinds 2007 nog geen enkele tuchtmaatregel hebben genomen.

Het Comité P onderzoekt ook de fouten die de zones bij het behandelen van de tuchtdossiers hebben begaan. Die fouten leveren geen structureel probleem op wanneer het minder belangrijke of onbedoelde fouten betreft, al zijn er wel kosten aan verbonden (voorziening bij de Raad van State).

De heer Dejehansart brengt in herinnering dat het onderzoek naar de domiciliëringen bestaat uit een steekproef alsook uit een analyse van klachten van burgers ten aanzien van politiemensen. Dat is een heikel onderzoek, waarbij ongebruikelijke werkwijze worden gehanteerd. Bij dat soort onderzoeken gaat het immers over persoonlijke gegevens van burgers en niet louter om politiemensen, en dat valt buiten het gewone bevoegdheidskader van het Comité P.

Het Comité P heeft heel wat voorzorgen moeten nemen; het heeft met name het Rijksregister en de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer geraadpleegd. Uiteindelijk zal aan 2 500 personen, gespreid over diverse als representatief beschouwde politiezones en die in de loop van het jaar zijn verhuisd, met name worden gevraagd in hoeverre zij tevreden zijn over het onderzoek dat door de politie ten aanzien van hen is gevoerd. Er is een vragenlijst opgesteld, waarin eenieders rechten in acht worden genomen. Ook dat werk gebeurde in overleg met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en de Vaste Commissie van de lokale politie. De brieven aan de betrokken burgers liggen klaar. Rest alleen nog het selecteren van de 2 500 te ondervragen personen.

Un membre fait remarquer que cette problématique ne nécessite pas une approche scientifique mais une approche pragmatique étant donné qu'il existe un phénomène sous-jacent de fraude sociale et fiscale. Il convient de réagir rapidement afin d'éviter les reproches du citoyen.

En ce qui concerne les zones blanches, l'intervenant mentionne que le procureur général de Mons a fait mener une enquête sur une certaine zone de police (zone des Hauts Pays) qui n'envoyait que très peu de rapports d'information. Il demande au Comité P si les zones dites "blanches" au niveau disciplinaire correspondent aux zones qui paraissent suspectes, notamment parce qu'elles produisent peu de rapports d'information.

M. Dejehansart répond que la zone de police des Hauts Pays ne fait pas partie des zones blanches. L'enquête générale sur les zones blanches examinera également les réactions du monde journalistique afin de comprendre le mutisme de certaines zones en matière disciplinaire.

III. — DÉCISION DES COMMISSIONS

Les commissions souscrivent aux recommandations du Comité P.

Les rapporteurs,

Koenraad DEGROOTE (Ch) André FLAHAUT (Ch)
Philippe MAHOUX (S) Sabine de BETHUNE (S)

Les présidents,

Een lid wijst erop dat dit vraagstuk geen wetenschappelijke maar een pragmatische benadering vereist, aangezien er sprake is van een onderliggend fenomeen van sociale en fiscale fraude. Een snel optreden is noodzakelijk, wil men verwijten van burgers voorkomen.

Wat de "witte zones" betreft, vermeldt de spreker dat de procureur-generaal van Bergen een onderzoek heeft laten uitvoeren naar een bepaalde politiezone (zone "Hauts Pays"), die heel weinig informatierapporten bezorgde. Hij vraagt het Comité P of die zogenaamde "witte zones" inzake tuchtrecht overeenstemmen met de zones die verdacht ogen, onder meer door het feit dat ze weinig informatierapporten toesturen.

De heer Dejehansart antwoordt dat de politiezone Hauts Pays niet tot de "witte zones" behoort. Het algemeen onderzoek over die zones zal ook de reacties van journalisten onder de loep nemen, om het stilzwijgen van sommige zones op tuchtgebied te begrijpen.

III. — BESLISSING VAN DE COMMISSIES

De commissies onderschrijven de aanbevelingen van het Comité P.

De rapporteurs,

De voorzitters,

Koenraad DEGROOTE (K) André FLAHAUT (K)
Philippe MAHOUX (S) Sabine de BETHUNE (S)